

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

1. Samenvatting

Dit instemmingsdecreet heeft betrekking op de goedkeuring van een nieuw dubbelbelastingverdrag tussen België en Japan. Dubbelbelastingverdragen (DBV) zijn verdragen waarin twee staten of uitzonderlijk meer dan twee staten afspreken hoe zij de heffing van hun belastingen op elkaar afstemmen met als voornaamste doel te voorkomen dat eenzelfde belastbare materie tweemaal wordt belast.

De voorliggende overeenkomst is een klassiek dubbelbelastingverdrag. Ze heeft in de eerste plaats tot doel dubbele belasting inzake belastingen op het inkomen en het vermogen te vermijden en het voorkomen van het ontduiken van belasting. De overeenkomst telt 31 artikelen. Bij de overeenkomst is ook een protocol toegevoegd dat integraal deel uitmaakt van de overeenkomst. Dit protocol verduidelijkt en omschrijft enkele artikelen uit de voorliggende overeenkomst.

Dit ontwerp van instemmingsdecreet kadert in de strategische doelstelling "Vlaanderen onderhoudt goede relaties met buitenlandse overheden" uit de beleidsnota Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking.

2. Situering

Voor uitgebreide achtergrondinformatie over dubbelbelastingverdragen (DBV's) wordt verwezen naar eerdere soortgelijke dossiers.

Belang voor Vlaanderen

Dubbelbelastingverdragen (DBV) zijn in principe gemengde verdragen die zowel tot de bevoegdheid van de federale overheid als tot die van de gemeenschappen en de gewesten behoren. Zij bevatten immers, naast een ruime omschrijving van het begrip "belastingen", het algemene beginsel van non-discriminatie.

Artikel 2, §1, b) van de overeenkomst bepaalt dat de overeenkomst aan Belgische zijde van toepassing is op de personenbelasting, de vennootschapsbelasting, de rechtspersonenbelasting en de belasting van niet-inwoners met inbegrip van de voorheffingen en de opcentiemen op die belastingen.

Sinds de regionalisering van de onroerende voorheffing via de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de gemeenschappen en de gewesten, beogen DBV ook een gewestbelasting. De Vlaamse onroerende voorheffing werd sindsdien niet uitgesloten uit de werkingssfeer van DBV's. De onroerende voorheffing valt bijgevolg onder het toepassingsgebied van voorliggende overeenkomst.

Sinds de zesde staats hervorming mogen de gewesten ook opcentiemen heffen op de gereduceerde belasting staat en verkregen ze bepaalde exclusieve bevoegdheden. Daarnaast zijn ze ook bevoegd om forfaitaire kortingen en binnen hun materiële bevoegdheden belastingverminderingen en belastingkredieten toe te staan . De gewesten zijn dus gedeeltelijk bevoegd voor de personenbelasting. De dienst van de personenbelasting blijft evenwel een federale bevoegdheid.

Artikel 24 van de overeenkomst verbiedt discriminatie op fiscaal vlak op grond van nationaliteit. In België betreft dit verbod tevens het geheel van de gemeenschaps- en gewestbelastingen, want paragraaf 6 van dit artikel bepaalt dat de nationale behandeling eveneens geldt voor belastingen van elke soort en benaming, ongeacht artikel 2.

Wat Vlaanderen betreft, is de overeenkomst volgens artikel 25 niet enkel van toepassing op de federale belastingen, maar ook op de andere belastingen die er (kunnen) worden geheven, zoals die van de Gemeenschap, het Gewest, de provincies en de gemeenten. Artikel 26, §1 luidt immers als volgt: *"De bevoegde autoriteiten ... wisselen de inlichtingen uit ... met betrekking tot de belastingen van elke soort en benaming die worden geheven ... De uitwisseling van inlichtingen wordt niet beperkt door de artikelen 1 en 2."*

3. Inhoud

Door het vermijden van een dubbele belasting op inkomen beoogt het verdrag de positie van Belgische investeerders in Japan te verbeteren en België aantrekkelijker te maken voor Japanse investeerders. De overeenkomst regelt ook de uitwisseling van inlichtingen tussen de belastingadministraties. Die inlichtingen zijn noodzakelijk voor de toepassing van de overeenkomst en van de interne wetgeving van de beide staten met betrekking tot de door de overeenkomst beoogde belastingen. Tevens bevat de overeenkomst bepalingen inzake non-discriminatie (nationale behandeling) en onderling overleg.

4. Procedureverloop

4.1. Totstandkoming

De overeenkomst van 1968 en de protocollen van 1988 en 2010

België en Japan wilden de fiscale belemmeringen wegnemen die een normale ontwikkeling van hun economische betrekkingen in de weg zouden staan. Op die manier wilden zij Belgische investeringen in Japan en Japanse investeringen in België bevorderen. De overeenkomst was van een niet te onderschatten belang vooral omdat Japan zijn betrekkingen met het Westen wenste te ontwikkelen en al met verschillende westerse landen een soortgelijk dubbelbelastingverdrag had gesloten.

Talrijke contacten tijdens de economische zending naar Japan in oktober 1987 toonden aan dat Japanse ondernemingen belangstelling hadden voor België, maar vaak werden afgeschrikt door de belastingdruk. Het was dus noodzakelijk snel maatregelen te nemen om die situatie om te buigen. Aangezien de omstandigheden niet gunstig waren om op korte termijn een nieuw dubbelbelastingverdrag te sluiten, leek het beter om de bestaande overeenkomst te wijzigen door middel van een protocol. Het op 9 november 1988 ondertekende protocol strekte ertoe het stelsel dat in de bronstaat van toepassing was op dividenden en renten, aan te passen met het oog op de verbetering van de concurrentiepositie van België met betrekking tot de Japanse investeringen.

Nadat België zich ertoe had verbonden om zich aan te sluiten bij de internationale norm inzake de uitwisseling van inlichtingen, stuurde de Federale Overheidsdienst (FOD) Financiën op 3 april 2009 een ontwerpprotocol tot wijziging van artikel 26 van het dubbelbelastingverdrag van 1968, zoals gewijzigd, naar de Japanse overheid. De ondertekening vond plaats op 26 januari 2010 te Brussel.

Het voorliggende dubbelbelastingverdrag

België en Japan kwamen overeen om een volledig nieuw DBV te sluiten. Het huidige DBV dateert immers al van 1968. Een wijziging van de bestaande overeenkomst is van groot belang vermits Nederland en Luxemburg intussen een gunstiger DBV met Japan hebben gesloten.

Na de bekrachtiging van het protocol van 26 januari 2010 werden de onderhandelingen over een herziening van het bestaande DBV aangevat. De eerste onderhandelingsronde vond plaats van 16 tot 18 maart 2015 in Brussel.

Op 1 april 2016 werd het volledig nieuwe DBV met Japan geparafeerd.

4.2. Gemengd karakter en ondertekening

Tijdens zijn vergadering van 26 mei 2016 legde de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), het gemengde karakter van de voorliggende overeenkomst vast. Zowel de federale overheid als de gemeenschappen en de gewesten worden respectievelijk bevoegd geacht. In een brief d.d. 12 september 2016 deelde de voorzitter van de ICBB mee dat geen enkel bezwaar werd geformuleerd. De ICBB heeft de consensus in de WGV dus stilzwijgend bekrachtigd en die bijgevolg uitvoerbaar gemaakt.

De overeenkomst werd op 12 oktober 2016 ondertekend naar aanleiding van het staatsbezoek aan Japan.

4.2. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

De Vlaamse Regering heeft het ontwerp van decreet voorgelegd aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) voor advies. De SERV heeft echter medegedeeld geen advies te formuleren vanuit selectiviteitsoverwegingen en de beperkte beleidsimpact van het ontwerp van decreet. De Vlaamse Regering neemt akte van het standpunt van de SERV.

4.3. Advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving

De afdeling Wetgeving van de Raad van State merkt in zijn advies van 16 januari 2018, met kenmerk 62.686/3, op dat het verdrag in de mogelijkheid voorziet voor de bevoegde autoriteiten om bepaalde aangelegenheden in onderlinge overeenstemming te regelen. De Raad van State merkt op dat akkoorden die enkel voorzien in de administratieve en technische uitvoering van een verdrag en slechts beogen om de in het verdrag opgenomen rechten en verplichtingen uitvoerbaar te maken louter 'executive agreements' zijn, die geen instemming van de Wetgevende Kamers behoeven. Indien de akkoorden wel autonome regelingen inhouden, die nieuwe rechten en verplichtingen met zich meebrengen voor de overheden of de burgers, of het toepassingsgebied van de regeling zouden uitbreiden dienen deze akkoorden als verdragen te worden beschouwd. Dergelijke akkoorden dienen de geëigende procedure voor het sluiten van een verdrag te volgen. Telkens zulke akkoorden worden gesloten, zal moeten worden nagegaan of het niet om een verdrag gaat.

De Vlaamse Regering neemt akte van het advies van de Raad van State. De opmerking betreffende de akkoorden die in onderlinge overeenstemming tussen de bevoegde autoriteiten kunnen gesloten worden, zal meegenomen worden in het kader van uitvoeringsonderhandelingen.

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

De overeenkomst

Artikel 1 bepaalt dat de overeenkomst van toepassing is op personen die inwoner zijn van één of van beide overeenkomstsluitende staten.

Artikel 2 geeft een overzicht van de belastingen waarop de overeenkomst van toepassing is. Voor België is dit van toepassing op de personenbelasting, de vennootschapsbelasting, de rechtspersonenbelasting en de belasting van niet-inwoners, de bronbelasting van onroerende goederen, met inbegrip van de voorheffingen, de opcentiemen op die belastingen en voorheffingen.

De overeenkomst is ook van toepassing op alle identieke of in wezen soortgelijke belastingen die na de datum van ondertekening, naast of in de plaats van de bestaande belastingen worden geheven. De bevoegde overheden van de verdragspartijen zullen elkaar in kennis stellen van belangrijke wijzigingen in hun regelgeving inzake belastingen.

Artikel 3 geeft een reeks definities, onder meer een definitie van de verdragsluitende staten, hun grondgebied, de bedoelde rechtssubjecten, de bevoegde overheid en het internationale vervoer. De bevoegde autoriteit voor België is naar gelang het geval de minister van Financiën van de federale regering en/of van de Regering van een Gewest en/of van een Gemeenschap, of diens gemachtigde vertegenwoordiger.

Artikel 4 is gewijd aan inwoners van de verdragspartijen. Het betreft iedere persoon die ingevolge de wetgeving van elke partij, aldaar aan belasting is onderworpen op grond van zijn of haar woon- of verblijfplaats, plaats van oprichting of leiding, of enige andere soortgelijke omstandigheid, en omvat eveneens die verdragspartij en elk politiek onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan. De term omvat echter niet personen die in die verdragsstaat alleen aan belasting zijn onderworpen op basis van inkomsten uit in die staat gelegen bronnen of van aldaar gelegen vermogen. Er geldt een aparte regeling voor personen die inwoner zijn van beide verdragspartijen.

Artikel 5 betreft de vaste inrichting van een onderneming.

De volgende artikelen hebben respectievelijk betrekking op inkomsten uit onroerende goederen, relevant voor de onroerende voorheffing waarvoor de Vlaamse overheid bevoegd is (artikel 6), ondernemingswinst (artikel 7), zeevaart en luchtvaart (artikel 8), afhankelijke ondernemingen (artikel 9), dividenden (artikel 10), interest (artikel 11), royalty's (artikel 12), vermogenswinst (artikel 13), inkomsten uit een dienstbetrekking (artikel 14), inkomsten uit tantièmes (artikel 15), inkomsten van artiesten en sportbeoefenaars (artikel 16), pensioenen en uitkeringen tot onderhoud (artikel 17), inkomsten uit overheidsfuncties (artikel 18), betalingen aan studenten (art. 19), stille vennoten (art. 20) en andere inkomsten (art. 21).

Artikel 22 omschrijft het recht op de voordelen.

Artikel 23 bevat een reeks maatregelen die in Japan, respectievelijk in België, moeten worden toegepast tot het voorkomen van een dubbele belasting.

Artikel 24 (non-discriminatie) bevat een clause van nationale behandeling van personen en bedrijven. Inwoners of bedrijfszetels van de ene verdragspartij mogen niet minder gunstig worden behandeld dan die van de andere verdragspartij. Deze behandeling is van toepassing op belastingen van elke soort en benaming.

Artikel 25 houdt een regeling voor onderling overleg in, hetzij een eenzijdige regeling, hetzij een met wederzijdse instemming van de verdragspartijen. Elke persoon die van oordeel is dat de maatregelen van een verdragspartij of van beide verdragspartijen leiden tot een belastingheffing die in strijd is met verdragsbepalingen, kan, binnen de drie jaar nadat hij in kennis is gesteld van de maatregel, het bezwaar voorleggen aan de bevoegde overheid van de overeenkomstsluitende staat waarvan hij inwoner is of de nationaliteit bezit.

Artikel 26 regelt de uitwisseling van inlichtingen. De eerste paragraaf bepaalt dat de bevoegde overheden van de verdragspartijen de inlichtingen uitwisselen die naar verwachting relevant zullen zijn voor de uitvoering van de verdragsbepalingen of voor de toepassing of de tenuitvoerlegging van de nationale wetgeving met betrekking tot belastingen van elke soort of benaming die worden geheven ten behoeve van de verdragsluitende staten of van de staatkundige onderdelen of plaatselijke gemeenschappen daarvan. De gegevensuitwisseling wordt niet beperkt door de artikelen 1 en 2 van het DBV. Bijgevolg kan dit artikel ook worden ingeroepen voor de uitwisseling van inlichtingen ten behoeve van andere belastingen dan deze die uitdrukkelijk vermeld zijn in het materieel toepassingsgebied.

De inlichtingen worden op dezelfde manier geheim gehouden als die welke onder de nationale wetgeving zijn verkregen. Zij worden slechts verstrekt aan de bevoegde personen of overheden die de inlichtingen enkel gebruiken voor officiële doeleinden. Deze personen of overheden mogen melding maken van de inlichtingen tijdens openbare rechtszittingen of in rechterlijke beslissingen (artikel 26, §2).

In geen geval mag dit verdragsartikel zo worden uitgelegd dat het een verdragspartij de verplichting zou opleggen: 1° om administratieve maatregelen te treffen in afwijking van de wetgeving en de administratieve praktijk van deze of gene partij; 2° om inlichtingen te verstrekken die niet verkrijgbaar zijn volgens de wetgeving of de normale gang van de administratieve werkzaamheden van deze of gene partij; 3° om inlichtingen te verstrekken die een handels-, bedrijfs-, nijverheids- of beroepsgeheim of een handelswerkwijze onthullen of in strijd zouden zijn met de openbare orde en 4° informatie te verkrijgen of te verstrekken die vertrouwelijke communicatie tussen een cliënt en een advocaat zou onthullen (artikel 26, §3).

De aangezochte staat stelt alles in het werk om de gevraagde informatie te verkrijgen, zelfs wanneer hij die inlichtingen niet nodig heeft voor zijn eigen belastingheffing. In geen geval kunnen de beperkingen zo worden uitgelegd dat ze een verdragspartij toestaan het verstrekken van gegevens te weigeren met als enige motivering dat die inlichtingen niet van binnenlands belang zijn (artikel 26, §4).

Paragraaf 5 maakt de uitwisseling van welbepaalde inlichtingen, meer bepaald bankgegevens, mogelijk, zelfs wanneer de belastingwetgeving of de administratieve praktijk van een overeenkomstsluitende staat niet toestaat dat bewuste inlichtingen worden ingewonnen en verstrekt.

Artikel 27 heeft betrekking op de invorderingsbijstand. Deze bijstand wordt volgens paragraaf 1 niet beperkt door de artikelen 1 en 2 van de overeenkomst. De overige paragrafen betreffen de voorwaarden en de werkwijze van de invorderingsbijstand.

De verdragsbepalingen tasten in geen geval de fiscale voorrechten aan die leden van diplomatieke vertegenwoordigingen en consulaire posten genieten. De overeenkomst is niet van toepassing op internationale organisaties, hun organen of ambtenaren, noch op personen die lid zijn van diplomatieke zendingen of consulaire posten van een derde staat (artikel 28).

De titels van de artikelen van deze overeenkomst dienen enkel als referentie en doen geen afbreuk aan de interpretatie van het verdrag (artikel 29).

De overeenkomst treedt in werking op de dertigste dag na datum van de laatste kennisgeving waarbij de ene verdragspartij aan de andere partij meldt dat haar interne procedure is beëindigd. Voor de toepassing van de verdragsbepalingen wordt een onderscheid gemaakt tussen bij de bron verschuldigde belastingen op inkomsten, andere belastingen geheven of gevestigd naar het inkomen en belastingen naar het vermogen (artikel 30, §1 en 2).

De overeenkomst van 28 maart 1968 tussen het Koninkrijk België en Japan tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, zoals gewijzigd door de protocollen van 9 november 1988 en van 26 januari 2010, wordt beëindigd vanaf de datum van toepassing van deze overeenkomst (artikel 30, §3).

Artikel 31 bevat de bepalingen inzake de beëindiging van het DBV.

Het protocol

Bij de ondertekening zijn de ondertekenaars bepalingen overeengekomen die een integrerend deel van de overeenkomst vormen.

De andere paragrafen betreffen vooral de inwoners van de verdragspartijen, inkomsten uit dienstbetrekking (artikel 14), maatregelen tot het vermijden van dubbele belasting (artikel 23) en de regeling voor onderling overleg (artikel 25).

De authentieke tekst van overeenkomst en het protocol zijn opgemaakt in het Engels. Een Nederlandse vertaling zal aan het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie,

Bart TOMMELEIN